

Özbek?m Becerilerinde Ebeveyn Deste?i Envanteri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Özbek?m Becerilerinde Ebeveyn Deste?i Envanteri*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28754>

Özet

Özbek?m Becerilerinde Ebeveyn Deste?i Envanteri (OBEDE), ebeveynlerin çocuklar?n?n temel özbek?m becerilerini kazanma süreçlerinde sa?lad?klar? deste?in düzeyini ve niteli?ini ölçmek amacıyla geli?tirilmif bir ölçme aracıdır. Envanter, M. Yurtsever-K?l?çgün tarafından 2013 yılında geli?tirilmif ve standardize edilmitir. **OBEDE**, 87 maddeden olumakta olup, 5'li Likert ölçe?i format?nda puanlanmaktadır (5=her zaman yardım ederim, 1=hiç yardım etmem). Bu envanter, özellikle çocuk geli?imi ve e?itim alanlar?nda, ebeveynlerin destekleyici tutumlar?n? de?erlendirmek için önemli bir psikometrik araçtır.

Anahtar Kelimeler

Özbek?m, Ebeveyn Deste?i, Geçerlik, Güvenirlik, Envanter Geli?tirme, Psikometrik Özellikler, Çocuk Geli?imi

Yazarlar

M. Yurtsever-K?l?çgün

Amaç

Özbek?m Becerilerinde Ebeveyn Deste?i Envanteri (OBEDE)'nin temel amacı, ebeveynlerin çocuklar?n?n özbek?m becerilerini (yemek yeme, giyinme, tuvalet al??kanl???, ki?isel hijyen vb.) kazanma ve sürdürme süreçlerinde gösterdikleri destek davran??lar?n? sistematik bir ?ekilde de?erlendirmektir. Bu envanter, ebeveynlerin destekleyici rollerini belirleyerek, çocuklar?n ba??ms?zl?k düzeylerini etkileyen faktörleri incelemeye olanak tanır.

Ölçe?in geli?tirilmesi, bu alandaki mevcut literatüre katkıda bulunmay? ve ara?t?rmacılara ebeveyn destek düzeylerini nicel olarak ölçebilecekleri standardize edilmit bir araç sunmay? hedeflemiştir. Elde edilen veriler, ebeveyn e?itim programlar?n?n geli?tirilmesinde ve çocuklar?n özbek?m becerilerine yönelik müdahale stratejilerinin belirlenmesinde kullan?labılır.

Yap?

OBEDE, ebeveynlerin çocuklar?na özbek?m becerileri konusunda sa?lad??? deste?i ölçen psikolojik yapıy? (konstrüktü) temsil eder. Bu yapı, genellikle ebeveynlerin te?vik etme, rehberlik etme, fiziksel yardım sa?lama ve ba??ms?zl??? destekleme gibi davran?? boyutlar?n? kapsar.

Ölçek, özbek?m becerilerinin farklı alt alanlar?ndaki ebeveyn kat?lım?n? ve tutumlar?n? de?erlendirerek, destek davran??lar?n?n bütüncül bir profilini sunmay? amaçlamaktadır. Geli?tirme sürecinde yapılan faktör analizi çalışmaları, envanterin ölçtü?ü bu yapın?n çok

boyutlu oldu?unu ortaya koymu?tur.

Geçerlik

Özbek?m Becerilerinde Ebeveyn Deste?i Envanteri'nin yap? geçerli?i, bilimsel standartlara uygun olarak detayl? yöntemlerle incelenmi?tir. ?lk a?amada, toplanan verilerin faktör analizine uygunlu?u kontrol edilmi?tir.

Bu kontrol, **Kaiser-Meyer Olkin Testi** (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) ve **Barlett Küresellik Testi** (Bartlett's Test of Sphericity) kullan?larak gerçekte?tirilmi?tir. Her iki testin sonuçlar?, verilerin faktör yap?s?n? belirlemek için uygun oldu?unu göstermi?tir. Ard?ndan, envanterin yap? geçerli?i, Aç?mlay?c? Faktör Analizi (Exploratory Factor Analysis - EFA) tekni?i ile belirlenmi?tir. Bu analiz, ölçe?in teorik olarak ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ne kadar iyi temsil etti?ini göstermi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in ölçüm tutarl?l???n? ve kararlıl???n? ifade eden güvenirli?inin belirlenmesi amac?yla çe?itli istatistiksel teknikler kullan?lm???tır. Bu teknikler, ölçüm sonuçlar?n?n zaman içinde ne kadar tutarl? oldu?unu ve iç yap?s?n?n ne kadar uyumlu oldu?unu ortaya koymay? amaçlam???tır.

Kullan?lan güvenirlik yöntemleri ?unlard?:

Test-Tekrar Test Güvenirli?i: Ölçe?in farklı zamanlarda uyguland???nda tutarl? sonuçlar verip vermedi?ini belirlemek için kullan?lm???tır.

?ç Tutarlıl?k Analizleri: Ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ne ölçüde ölçtü?ünü de?erlendirmek amac?yla **Cronbach Alpha**, **Spearman-Brown** ve **Guttman** teknikleri kullan?lm???tır. Bu teknikler, ölçe?in genel iç tutarl?l?k düzeyini göstermi?tir.

Madde Analizleri: Ölçek maddelerinin ay?rt edicili?ini ve ölçe?in bütününe katk?s?n? de?erlendirmek için madde toplam ve madde kalan analizleri yap?lm???tır.

Faktör Analizi

Özbek?m Becerilerinde Ebeveyn Deste?i Envanteri'nin (OBEDE) faktör yap?s?n? ortaya koymak amac?yla Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?lm???tır. Bu analizden önce, verilerin örneklem yeterlili?ini de?erlendirmek için **Kaiser-Meyer Olkin (KMO)** testi ve de?i?kenler aras?ndaki korelasyonun anlaml?l???n? test etmek için **Bartlett Küresellik Testi** uygulanm???tır.

Elde edilen sonuçlar, verilerin AFA için uygun oldu?unu onaylad?ktan sonra, ölçe?in alt boyutlar?n? ve yap?s?sal bile?enlerini belirlemek üzere analizler tamamlanm???tır. Bu süreç, envanterin teorik olarak öngörülen yap?s?yla uyumlu, psikometrik aç?dan sa?lam bir faktör

yapılarına sahip olduğunu göstermiştir.

Enstrüman

Test Türü: Geliştirme (Yeni bir ölçek geliştirme çalışması)

Format: 87 maddeden oluşan, kendini değerlendirme veya ebeveyn raporlama envanteri.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Çocukların ebeveynleri veya birincil bakıcıları.

Yaş Grubu: Özbaşım becerilerini öğrenme aşamasında olan çocukların ebeveynleri (Çalışmanın orijinal popülasyon detayları için referansa bakılmalıdır).

Popülasyon Detayları: Özbaşım becerileri konusunda ebeveyn desteği sağlayan bireyler.

Test Metodolojisi: 5'li Likert ölçeği (5=her zaman yardım ederim-1=hiç yardım etmem) kullanılarak yanıtlanmaktadır. Yüksek puanlar, özbaşım becerilerinde daha fazla ebeveyn desteği olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Özbaşım Becerileri, Ebeveyn Davranışları, çı tutarlılık, KMO, Bartlett Testi, Açıklayıcı Faktör Analizi

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değildir.

Bağı Kurulu E-posta Adresleri: mykilicgun@erzincan.edu.tr

Yazma Adresi: Yazma adresi bilgisi referanstan çıkarılmalıdır (Genellikle yazarın bağı olduğu üniversite).

Şinler & Ücret ve Test Yılı

Ölçek, M. Yurtsever-Kılıçgün tarafından 2013 yılında geliştirilmiştir. Kullanım izinleri ve ücret bilgileri için doğrudan yazar ile iletişime geçilmesi önerilmektedir.

Ölçeğin orijinal makalesi ve detaylı bilgileri aşağıdaki bağlantıdan erişilebilir: dergipark.ulakbim.gov.tr

Orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: [ozbakim-becerilerinde-ebeveyn-destegi-envanteri-toad.pdf](#)

Referanslar

Yurtsever-K?l?çgün, M. (2013). Özbek?m Becerilerinde Ebeveyn Deste?i Envanterinin (OBEDE) geli?tirilmesi ve standardizasyonu. *Ahi Evran Üniversitesi K?r?ehir E?itim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 14 (3), 19-36.

Özbek?m Becerilerinde Ebeveyn Deste?i Envanterinin Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Özbek?m Becerilerinde Ebeveyn Deste?i Envanteri (OBEDE) toplam 87 maddeden olu?maktadır. Derecelendirme 5'li Likert ölçe?i ?eklinde olup, yan?t seçenekleri "5=her zaman yard?m ederim" ile "1=hiç yard?m etmem" aras?nda de?i?mektedir. Orijinal kaynakta maddelerin tam metnine yer verilmemiştir; ancak detayl? madde analizi bilgisi referans makalede mevcuttur.